

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN

hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmény díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér ára 15 kr.

Bővítsük ki polgári leányiskolánkat kézimunka tanfolyammal.

— I. czikk. —

„Szeresszünk a nőknek a tanítói
pályán kívül — melyre kiválóan
alkalmasak — munkakört, kereset
et az iparban.” Trefort.

Midőn a magyar nemzeti népnevelésügy megteremtője, a lángelkű Eötvös kezdeményezése folytán az addig elhanyagolt nőnevelés ügye is feléledt, akkor nyert életet a középszintű nőnevelési intézete, a polgári leányiskola is. — Eötvös ezen alkotását örömmel fogadta az ország minden városa. Nehány év elteltével városunkban is felállítottunk egy felkészültséggel és áldozatkészséggel. — Szerencsés választás volt ez, hogy a többféle leányiskolák közül éppen polgári iskolát létesített városunk, mert ennek célja, tanterve és szelleme leginkább megfelel a mi igényeinknek.

A polgári leányiskolát általában egy a nőneveléssel szakszerűen foglalkozó tanügyi férfiak, mint a nagyközönség azon része, mely ismeri, sikerült iskolának tartja, s mégis úgy nálunk, mint az ország többi kis városaiban nem mutat fel oly általános sikert, minőt tőle vártunk. Ezen sajnós körülmény oka abban található fel, hogy a szülők vagy éppen nem, vagy csak félig-meddig veszik igénybe ezen intézetet gyermekeik kiképzésére, mert vagy be sem adják, vagy egy-két osztály elvégzése után kivonják belőle gyermekeiket, minek következménye természetesen az, hogy ily körülmények között az iskola határa az értelmi, erkölcsi és kedélyi nevelés terén vonzó eredményt nem mutathat fel s csak azon kevés növendékben tükröződik vissza ez iskola helyes irányja és hasznos működése, kik mind négy osztályát átmanulták.

Ha meggyőződünk arról, hogy a nemzeti élet fejlesztésében mily magas hivatása van a művelt nőnek; ha tudjuk, hogy a nép erkölcsi, egészségi és vagyoni jólétének mily fontos tényezői a hivatásukat átértő nők rendeltetésüknek fogva: azonnal előttünk áll a nőnevelés kötelessége egész nagyságában. E kötelesség érzete parancsolólag késztet keresni az okokat, melyek költséggel és fáradsággal fenntartott iskolánk hatására zsbibbasztólag folynak be, azokat elhárítani s így az iskola működését általánossá, emélfogva sikeressé tenni.

Nem akarok a jó polgári iskola alapjáról, a teljes elemi iskolák hiányáról beszélni, mert tudom, hogy ügybuzgó tanfelügyelőnk és érdemes iskolaszékünk fáradhatatlan törekvése ezen hiányon rövid idő alatt segíteni fog; jelenleg azon körülményről emlékezem meg, mely egyebütt is, nálunk is egyenes oka a sikertelenségnek, és ez nem egyéb, mint iskoláink néptelensége. Ha megtekintjük iskoláink tíz évi anyakönyveit, szomorúan tapasztaljuk, hogy az első osztályba beiratkozott növendékek 50—60 százaléka marad ki egy-két osztály bevégzése után, ha a rendes tankötelezettségnek eleget tett; — ha figyelemmel kísérjük a kilépett növendékek további foglalkozását, szülőik társadalmi állását, s ha még a szülőikkel is beszélünk gyermekeik kimaradása felől: azonnal felismertük a néptelenségnek valódi okát.

Ha a kilépett növendéket kísérjük figyelemmel, azt találjuk, hogy azok rendesen ugynevezett „varróiskolákba” járnak. — Ismerjük ezen varróiskolákat igen jól. Ismerjük azok szakszerű vezetőit s a fejlődő növendék testi gyarapodására befolyó helyiségeket!! Szülőik többnyire a szegényebb iparos osztályhoz tartoznak, s ha kérdés-köndük, rendes felelet: „nem lehet minden leányból tanítónót nevelni, minék az a sok fizika, földrajz stb., tudjon szabni, varrni, főzni, azt kívánja tőlük az élet” stb. Sőt a legmiveltebb anya is, ki iskolánk helyes irányát méltányolni tudja, azon kifogást megteszi, hogy a kézimunka tanítása mostoha sorsban részesül iskolánkban, pedig arra nagy szüksége van ám minden állású nőnek az életben! És bármerre tekintünk, minden ohaj odairányul, hogy a polgári leányiskola növendékeit minél tökéletesebben készítse elő a gyakorlati életre.

Tudom én azt igen jól, hogy a polgári iskola nem szakiskola, s a tanügyi ellen intézett merénylenek tartanám, ha valaki annak akarná tenni. Maradjon az annak, a minék tervezve van, a középszintű igazi hivatott nőnevelési intézete. De vajlon akár az iskola érdeke, akár a szülők jogos kívánsága, akár a helyi viszonyok, vagy a nőnevelés sajátosságai nem-e kötelességünk kézikönyve, hogy a felismert hiányon, a mennyiben lehetséges, segítsünk?! — Hogy miként, az világos. A polgári leányiskola maradjon meg jelen szervezetében, de bővítsék ki felfelé kézimunka tanfolyammal, melyben a polgári iskola négy osztá-

lyát végzett növendékek szakképzett tanítónó vezetése alatt a délutáni órákban tanulják meg mindazon munkákat alaposan, melyre a nőnek, hivatásánál fogva, mulhatlan szüksége van!

(Folytatása köv.)

Napirendre került legujabb fontos kérdéseink.

Hazai magyar lapjaink hasábjain jelenleg két igen fontos kérdés áll megvitatás alatt. Ezek közül egyik: a kisdédek megmentésének kérdése. Ezen igen fontos és gyors megoldást igénylő ügyben a kezdeményező maga Tisza Kálmán miniszterelnök.

Ugyanis folyó hó 12-én e tárgyban szakértői értekezlet tartott a miniszterelnök elnökölte alatt. Ezen értekezlet Tisza Kálmánnak következő indítványát tette tanácskozás tárgyává és fogadta el egész terjedelmében:

Az elhagyott gyermekek ápolása, illetőleg megmentése érdekében teendő:

1. Egy bizottság alakítása a közegészségügyi tanács, az orvos-egyesület, a főváros és a belügyminisztérium tagjaiból, melybe egy-két ez ügyben buzgó más egyén is ki nevezhető lenne.

E bizottságnak lenne feladata:

a) megállapítani az elveket;

b) tervszerűleg kidolgozni, hogy mi lenne azok alapján az ügy országos rendezése czéljából teendő s e teendők felosztása a szerint, amint azok azonnal vagy fokozatosan létesítendők;

c) legalább megközelítő kiszámítása a szükséges költségeknek az előző pontban jelzett fokozatos létesítése való tekintettel;

d) megjelölése a forrásoknak, a melyekből e czélra meríteni lehetne, úgy hogy az államkincstár mint kiegészítő szerepeljen, de az egész teher reá ne háruljon.

Az a) pontot illetőleg egyéni nézetem, mely főbb vonalaiban összefoglalva a közölt orvos-egyesület emlékiratban kifejezettekkel, az:

hogy az intézet hatáskörének ki kell terjednie a valóban szegény, akár törvényes, akár törvénytelen gyermekekre;

hogy első sorban segíelyezni kell a szegény anyákat, kik erkölcsileg arra valók és segélylyel képesek kisdedeiket táplálni és gondozni, de kiköve, hogy alávetik magukat az intézet felügyeletének és hogy másodsorban kell olyan gyermekeket, kik az előbbi szerint nem segélyezhetők, az intézetbe fölvenni, de ott csak a legnagyobb

TÁRCZA.

Emléksorok.

(R. M. kisasszonynak.)

Elérted hát, mi lelked vágya volt,
Nézd a jelent, nincs rajta semmi folt!
Órom lakik szemed a merre lát, —
Reád mosolyg az illatos virág . . .
És a szellő s a röpke, lenge szél —
Véghetetlen boldogságról beszél,
A minő itt e földön csak lehet,
Mely eltölti hön érző szívedet. . .
Nézz körül! itt borulat nincs sehoh, —
Üdv és gyönyör egy fénybe összefoly,
Annyi érzés, édes titkos remény,
Ringatózik szerelméd tengerén! . . .
Ó őrizz meg e hű, igaz szerelmet,
Méltyebb tárgyról költő nem énekelhet!
Ó őrizz meg, ez boldoggá teszen
El a végig, át egész életen;
Jó csillagod lesz, el nem hagy soha, —
Órök tavasznak fénylő záloga!

— 1885. július 8. —

Farkas Sándor.

Pálezát ne törj a nép felett!

Mondják hitetlen lett a nép,
Vak szenvedély, mi benne él;
S míg egyfelől imát rebeg,
Nyelvén az átok s hűn beszél . . .
Kötődz be inkább vérszabát,

Mit századokra szeuvedett . . .
S a hitvilága fényt mosolyg —
Pálezát ne törj a nép felett!

Mondják szeretni nem tud ő,
Igaztalan vágyakra gyul,
Tombolva kér halált a pénz
S az ártatlannak vére hull . . .
De kik rabolták jogait?
S rugtátok, mint hitvány ebet . . .
Bűnének átka rátk száll —
Pálezát ne törj a nép felett!

Mondják a munka kinja lett,
Röstelve szánt, keres, henyél,
S a tétlen álmak karja közt
Aranyhegyekről szól, beszél . . .
Hisz elraboltátok mivel
Teremt vidám, szebb életet.
„Dobszó”-ra hurezoltátok őt —
Pálezát ne törj a nép felett!

Mondják kihalt az ősi tűz,
Hazája már csak pusztá név,
A mult nagyságához csak árny,
Kéblében nincs a régi hűv . . .
Eredj! tekintsd a harez tűzét,
Hol népem annyit vérezett . . .
Óvé a béke s harez világ:
Pálezát ne törj a nép felett!

(A „Bem-album”-ból.)

Füllei Sz. Lajos.

Gerle madár rakja . . .

Gerle madár rakja fészkrét
Bokor ágra,
Óda, a hol kisémet sejtí
Kisémet látja.
Fészkrét rakó gerliczének
Párja nevet,
Boldogságról, szép jóvőről
Zeng éneket.

Én kis szívem, szép gerliczém,
Te kis lányka!
Jer én velem, ne maradj e'
Nagy világba.
Nem érti itt senki a te
Nemes lelked —
Festett rózsá a divat itt
Nem a termett.

Messze, a hol vad madár sir
Lombos ágon,
Rengetegbe, vonzó esendbe
Óda vágyom,
Kis fészkekre, hol nem látja
Soha senki,
Csak a nagy ég, mily boldogok
Tudunk lenni . . .

— Nagy-Enyed. —

Szabó Ferencz.

szükség esetén és lehető rövid ideig kell azokat bentartani és kellő felügyelet biztosítása mellett dajkaságba kell azokat adni, még pedig lehetőleg falura,

hogy intézetnek szülőházzal kell összekötnie lennie; hogy általában az intézet földadata nem az lehet, hogy saját maga közvetlenül mentül több gyermeket tartson, de igenis az, hogy azokat gondjai alá véve, ha lehet a saját családjukban, ha nem lehet, más családban elhelyezze, később az élet számára is előkészítse.

A b) pontot illetőleg, első dolog lenne az ügyet a fővárosban rendezni s mielőtt lehet, kiterjeszteni oda, hol baba-képezdek vannak, csak aztán menni tovább, amint azt pénzügyi s más viszonyaink engedik.

A d) pontot illetőleg végül azt hiszem, hogy első sorban a főváros lenne telekadás s más hasonló támogatás végett igénybe veendő, azonkívül a nemzet általános emberiség érzelmére hivatkozva alapot kellene gyűjteni, főbbresztani országosra a társadalmi működést, ezenkívül államsorsjáték útján is lehetne az ügyet előmozdítani s végezetül megállapítani az illetékes községek kötelezettségét és azt, hogy az államnak, mint ilyennek hozzájárulása mennyiben lenne igénybe veendő.

Részletesen megállapítandó lesz ezeken kívül, hogy mi legyen a felvétel módzata? (a mire nézve én a forgó-ládák rendszerét határozottan kizártam tartom) továbbá, hogy a felvett gyermek minő esetekben s feltételek mellett legyenek szüleinek visszaadhatók vagy adandók? s végül, hogy minő módon szerveztessék az ápolás, gondozás alá vett gyermekekkel, illetőleg a felügyelet?

T i s z a, s. k.

Ezen értekezletből egy szűkebb körű bizottság küldetett ki a további teendők elintézésére végett.

A sajtó között a kérdés napi rendre hozatalát örömmel fogadja, s miután maga Tisza Kálmán miniszterelnök áll ezen ügy ölen, semmi kétségünk, hogy az gyors s a megnyirre állami viszonyaink megengedik, észszerű megoldást fog nyerni.

Bizony ideje is volt, hogy a kisdetek megmentése érdekében valahára kezdeményezzünk és tegyünk valamit, mert ezek között a szükséges lelkiismeretes szülői gondozás elhanyagolása miatt a testi és lelki elsatnyulás és elhalálozás az újabb időkben ijesztő mérveket öltött.

A másik napi rendre került kérdés, hogy: magyar közművelődési egyesületeink lépjenek szövetségre egymással azon célból, hogy az egyesülés által egységes és tereszerű tevékenységet fejthessenek ki a magyar faj megmentése és a magyar államszűnését minél szélesebb körben népszerűvé tétele érdekében.

A magyar közművelődési egyesületek országos szövetségének kérdését a „Budapesti Hírlap“ hozta napirendre s igen fontos okok felsorolásával bizonyítja az országos szövetség létrejövételének szükségességét. Legújában a csángó-ügy egyik lelkes bajnoka herceg Odessalchi Arthur szőlőt ezen kérdéshez, szintén a „Budapesti Hírlap“ hasábjain. A hazafias érzelmű herceg melegen ajánlja az egyesülés eszméjének elfogadását. Véleménye szerint e tárgyban leghelyesebben volna a szeptemberi vagy októberi napokban tartani meg az értekezletet az ország fővárosában Budapesten. Végül kinyilatkoztatja, hogy magyar közművelődési egyesületeink érdekében kész tenni és áldozni.

Midőn a nemes herceget melegen üdvözljük, mint ezen nagy nemzeti ügy egyik lelkesült bajnokát, egyszerűen azon véleményben lévén, hogy kultur-egyleteink az országos szövetség által kölcsönösen erőt nyerjenek, az egyesülés eszméjét mi is helyesnek tartjuk s magunk is ohsajtjuk, hogy a magyar közművelődési egyesületek országos szövetezése létesüljen.

Felhívás a hazai közönséghez!

A gyermekek és az agok eső keze kéri! Az elhagyott árva szeretetháza, s az elaggott tanítónok menháza kéri istápolást a hazai közönségtől.

A társadalom, midőn a gyermekeket oltalmazza, önmagát védelmezi; midőn a népnevelőket jutalmazza, önmagát koszoruzza meg.

Minden megmentett lélek, kit szeretetházaink a nyomor és bűn ösvényéről megtérítettek, egy kiszakított lap a bűnügyi krónikából.

Minden megnyugasztalt lélek, kinek menháza agg napjaira vigasztalást nyújt, egy fényes lap nemzetünk művelődési történetéből.

Ezek valóban a nemzetnek „alsó háza“ és „felső háza“ — a szeretetházak és népiskolák.

Ötven krajczárt kéri ez a két ház azoktól a hazafiaktól és honleányoktól, kik e kétségbeesztett megértik.

Ha, mint társadalmi művelődésünknek szánt adófizetést kérné is, meg lehetne azt adni.

De kérését fényes pályadíj emeli magasra.

A kisorsolásra szánt nyereség értékét számok ki nem fejezhetik, azt csak szívek érezhetik át.

Két örngyala nemzetünknek, két fejedelmi sarj, József főhercegnőnk leányai, Mária Dorottya és Margit magyar királyi hercegnők asszonyok sajátkezü himzése a nyereségtárgy.

Nem kincs ez; több annál: — ereklye!

Olyan ereklye, a mit csak oltárookra téve mutogatnak! szentélylő válik tőle a ház, a melynek ez tulajdonává lesz!

A magasak kézimunkája jó segíteni ez alacsonyok inségén.

Ez eszme maga is egy drágakő: — „megdicsőítése a munkának.“

Nem ajánljuk fölösleges unszólással e felhíváshoz mellékelt gyűjtőívét e dicső nyereség sorsolásának.

Beszél itt maga a ezél, a tárgy, az eszme s szíveknek beszél, a mik megértik.

Minden visszaérkező gyűjtőív, az aláírók neveivel, egy nagy díszkötésű albumba lesz egyesítve, a mit hódolatunk jeléül a jövő főhercegnőnek fogunk által adni.

Egy aranykönyve már van nemzetünknek, melyben a „nemesen születettek“ nevei vannak beírva; ez lesz a második aranykönyv, melybe a „nemesen érő szívek“ lesznek felsorolva. . . .

Reméljük, hogy nagy könyv lesz belőle!!!

Jókai Mór.

Gr. Andrassy Gyuláné. Br. Atzél Béláné.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület választmányi ülése.

Megyei gazdasági egyesületünk választmánya a folyó évben első gyűlését július hó 11-én tartotta meg a választmányi tagok élénk részvétele mellett. A hosszas szűnet oka egyfelől, hogy az egyesület tevékenységét s egy egész évi anyagi segélyforrásait az országos kiállításban részvétel vette igénybe, másfelől felelőtlenség elnöke Zeyk Károlynak hosszas betegsége után bekövetkezett elhunytára, kire való fájdalmas emlékezéssel nyitotta meg Csató János alispán, egyleti alelnök a gyűlést.

A gyűlés főbb tárgyai közül a következőkről emlékeztetünk meg.

A titkár beszámolván egyesületünknek az országos kiállításban megnyert mezőgazdasági s boriproduktív méltó képviselése végett kifejtett tevékenységéről, melynek eredménye, hogy az erdélyi collectionnak csaknem kétötödét megnyert termékei s mint személyesen volt alkalmunk meggyőződni, a többi megyék mellé méltán sorakozva képezik; — mint e tevékenység méltó elismerését örömmel jelenti be az erdélyi gazdasági egyesület által egyesületünkhez intézett köszönő iratot, melyet a kiállításban részvétel gazdátársaink tudomására alább külön, egész szövegében közlünk. A megyei kiállítások és kiállítás tárgyak jegyzéke lapunkban már közölve volt, most csak azt említhetjük meg, hogy a kiállítási költségzsámlya az erdélyi gazdasági egyesületben 773 frt 05 krt tesz, melyből 401 frt 75 krt egyesületünk pénztára, 371 frt 30 krt az egyesületi költségzsámlya viselnek.

A választmány a titkári jelentést örvendetes tudomásul véve, míg egyfelől ifj. Gáspár János titkárnak a kiállított termékek összegyűjtése és felküldése, valamint a költségek beszedése körül kifejtett ügybuzgó tevékenységéért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz, másfelől mindazon tisztelt megyei birtokos uraknak, kik beküldött termékeikkel megnyert mezőgazdaságának az országos kiállításban méltó képviselőségét lehetővé tették, meleg köszönetet mond.

Megyei törvényhatóság tavaszi közgyűléséből Sáros megyének a képviselőháza intézett ismeretes felirata alkalmából megkereste egyesületünket aziránt, hogy a hazánkat fenyegető földmívelési és közigazgatási válság elhárítása érdekében az őszi meggyűlésből teendő felirat alapján megfelelő javaslatot tegyen. — E nagyfontosságú kérdés tanulmányozása és a jövő ülésre tárgyalásra előkészítése végett egy szűkebb bizottság küldetett ki.

A nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület kérelmére az egyleti faskola telkén egy kertészház építési költségeihez a folyó évre 100 frt segély megszavaztatott.

A megyei gyümölcsészeti egyesületnek gyorsabb előmozdítása érdekében a közgyűléshez javaslat fog tétetni megnyert területére földmívelés-, ipar- és kereskedelmi min. kir. miniszter úrtól egy gyümölcsészeti vándortanár megnyerése iránt.

Miksa Miklós egyleti pénztárnok 1882. és 1883. évi számadásairól a kiküldött számvevő bizottság jelentését megtevév, annak alapján a felmentvény megadatott.

Egyleti titkárnak az egyesület vagyoni állásáról tett jelentése szerint az egyesület vagyona f. évi július 1-ig alapítványban 2152 frt, a múlt év végeig terjedő tagdíjhátralékokban 273 frt; az összes kiadások a múlt évet illető bevételből fedeztetettek, — a folyó évi tagdíj hátralékokban nem vétetett s azok beszedése csak aratás utánra vétetik számításba. — Az alapító tagok száma ez időszakra 34, a rendes tagoké 138. A tagdíjhátralékoknak az őszi gyűlésig befizetésére a hátralékos tagok nevének különbeni nyilvánosságra hozatala mellett még egyszer felhívni határozattak.

A folyó évi közgyűlés napja október hó 15-re állapított meg.

Az őszi közgyűlésre javaslat fog tétetni aziránt, hogy a megyei állattenyésztés emelése végett az egyleti jövedelem jelentékeny hányada jövőre a megye több pontjain

megtartandó állatkiállítások és díjazásokra fordíttassék. E tekintetben tervezet kidolgozására szakértő bizottság küldetett ki. A vidéki gazdasági körök szervezésére vonatkozólag készen levő javaslat szintén a közgyűlés jóváhagyására alá fog terjesztetni, hogy a hol lehet a vidéki körök is mielőbb megalakulhassanak.

Elismerő köszönet az alsófehérmegyei gazdasági egyesületnek.

Az erdélyi gazdasági egyesület az alsófehérmegyei gazdasági egyesület az erdélyi mezőgazdasági termékeknek a budapesti országos kiállításban collectív bemutatása körül kifejtett tevékenységéért a következő köszönő iratot intézte:

Nagyon tisztelt társaság!

Midőn erdélyi gazdasági egyesületünk ezeltől majdnem egy évvel megkezdte a budapesti kiállítás ügyében tervezett tevékenységét, előre meg volt győződve, hogy igen nagy nehézségekkel kellend úgy fenn, mint alant megküzdnie, mely sok bajhoz a közepes és több helyt silány termés, valamint a tetemes árcsökkenés járulván, mindezen körülmények kiállítását kedvőt — a mely különben nem volt valami nagy — még inkább lelohasztotta.

Az egyesület jóakarata működése ezenkívül is lépten-nyomon akadályokba ütközött: visszavonás, félreértés, csalódás egyik a másikat érte s a tisztán a közügy érdekében indított vállalatot már-már a sikertelenség fiasokja fenyegette; — de hála néhány derék testület és ügybarát laudatlan fáradozásának, az erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes tárlata ha nem is lett olyan, mint a minőnek látni szeretnénk volna, annyit mégis elmondhatunk, hogy sem szűkebb hazánknak, sem az egyes résztvevőknek szégyenére válni nem fog!

Azon derék testületek között, melyek legnagyobb buzgósággal karolták fel a közös fejlesztés eszméjét, köztük a t. alsófehérmegyei gazdasági egyesület illeti meg a legelső hely; mert nem kimélve időt, munkát és költséget közel másfélszáz gazdasági terménnyel és száznál több borral szerepel a gyűjteményes tárlaton. Fogadja a nagyon tisztelt társaság e példátlan eredményért, mely a mai viszonyok között kétszeres értékkel bír, igazgató választmányunknak legmelegebb, legszíntébb köszönetét és legyen szíves nevében és híatát mindazon lelkes közegének és munkásának is tolmácsolni, kiknek fáradozatlan önzetlensége s jelentékeny siker létrehozásához járulni sziveskedett és legyenek meggyőződve, hogy bármint elismerést visjon is ki az erdélyi gazdasági egyesület fellépése: az oroszlan rész abból mindenkor a nagyon tisztelt egyesület fogja illetni.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1885. február 9-én tartott üléséből.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Szabó József,
egyleti alelnök.

LEVELEZÉS.

Balázsfalva, 1885. júl. 16.

Tekintetes szerkesztőség!

Az erdélyi közművelődési egyesület Alsófehérmegyei fiókegyületének balázsfalvi köre folyó hó 9-én Balázsfalván, az ezen nemes intézménynek egyik vezérfőnöke és apostola zeykfalvi Zeyk József úr 6 méltósága elnöke alatt megalakult, a mennyiben t. i. titkárnak és választmányának elölterjesztett alapszabályok értelmében megválasztott és pedig a következő eredménnyel: elnök Balogh János, alelnök Grün A. Samu, jegyző Tornyai Lajos és pénztáros Mendel Simon. Választmányi tagok lettek: Enyedi Lajos kir. járásbíró, Finna István szbiró, Kolomban Antal kir. albiró, Cserenyés Ödön, Dobolyi József, Nagy Andor, Kolomban János, Varró Ferencz, Zalányi Farkas, Gál Miklós, Tuzson Gyártás, Nussbaum József és Sipos József. A választmány tagjai továbbá még zeykfalvi Zeyk József, zeykfalvi Zeyk Kálmán s gr. Teleki Kálmán 6 méltóságok mint alapító tagok. A megalakulást még azon napon a balázsfalvi „Nemzeti Szálloda“ című vendéglőben tartott társas ebéd követte, melyet vidám kedélyhangulat közepette a lelkesült felköszöntőknek hosszú sora fűszerezett. Ezek közül kiemeljük a Zeyk József úr 6 méltóságát. — Ugyanis 6 méltósága ezen szép felköszöntőjében különösen hangsúlyozván, hogy a magyar kultúregyletnek egy kiváló ezélya az, hogy román testvéreink körében a magyar állam eszme iránt itt-ott nyilvánuló idegenkedés megszüntettesék s a kulturális előhaladás terén a magyar nemzettel való együtt és testvéries működésre megnyeressék.

A társas ebéd délután 5 órakor ér véget.

r. I.

A mit jó tudni a vidékieknek.

— Kiállítási levél. —

Budapest, 1885. július 8.

Az országos kiállítási bizottság a külföldi és vidéki látogatókkal szemben a legjelentékenyebb elismerésre méltó intézkedést az által tette, hogy felállította, illetve engedélyt adott a kiállítási tudakozó és bizományi intézet szerve-

zésére és felállítására. Tossága, legyen szabad. Akár vidéki, akár külföldi kiállítás megtekintése először Budapesten, város nevezetességeire ránduló helyeinek megalakulhassanak.

S mily kevés le-

ha jártak is már itt egy terjeszkedését és változékony el tudnának így idővesztéssel s tete példál mely nehezére zásában meglehetősen mulatóhelyi, vagy mon ról be kellene fáradni a kiállításba, mely es lene fizetnie. Ime, m kezésére becsátja a ki mely mindjárt a főbe nyert elhelyezést, ugy legnagyobb nyugodtsá napi teendőinket min nélkül.

A hivatalos felülmény szervezetéből k érdeklő részleteket:

1. Minden kiállítást napot és órát, mely beszélni lehet és vizs az intézetnél. 2. Min helyét, származását é hatja az intézetnél. 3. intézettel a helyet és i kezni és beszélni lehet azt az intézettől. 4. az iránt, hogy valaki nécszközök. 5. Felvi hivatalok, hivatalnokok, czégek és közhe felvilágosítást nyerve megérkezett idegenek.

Ezen kívül az adónczei által egy a és küldeményeket to kik egy a kiállításban is rendelkezésre állat eladását, esetleg kies városi színházak és mint fürdőjegyek elad műtárlatok, valamint színházakat, program talos menutrend köny számára tolokcsikat s az iroda, valamint v van elhátva, melyeket

Ha a fővárosba f a fővárosba bent akart de tömött tárczája 2 pulna, míg a tudakoz eme szolgálatok aran állandó vezető sem frtnál.

Mindeme szolg helyen az ország kiáll szerzési, mint kén gondolat volt, de ké a színházi jegyeknek ugyanis készülvé, h lázi jegyekkel való fogják az, mint az a t. vidéki közönség tudakozó irodában b az elővételt díjak le városi színház tetsz

Az iroda mák resnek bizonyult, h a színházi jegyek i fenntartassék, miált nek egyszerűsüinden hogy a fővárosi sz közönség érdekében után is állandóan f

CS

SZ

Dr. Smollett „Hu

Mihelyt Frog hahotába tört ki s is, de a jószívű bá utána ne menjen mig aludt, a sebész

ttassék. E
tiság kül-
ére vonat-
és jóváha-
vidéki kö-

egyel

gyei gaz-
termékek-
emutása
önö iratot

majdnem
ében ter-
gen nagy
küzdenie,
termés,
ezen kö-
különben
otta.

s lépten-
értés, esa-
érdéke-
fiaskoja
ügybarát
gyi egylet
t a minő-
adhatunk,
szívevők-

gnagyobb
jét. két-
si meg a
s költsé-
száznál
ogadja a
ert, mely
igazgató
öszönötét
elkes kö-
fáradha-
sához já-
ogy bár-
ak egyo-
a nagyon

választ-
üléséből.
ózsef,
elnök.

al. 16.

ermegye
zsfalván,
apostola
att meg-
ánya az
tatott és
ános, ai-
enziáros
di Lajos
atal kir.
Andor,
ál Mik-
ózsef. A
ef, zeyk-
aik mint
balázs-
tt társas
epette a
t. Ezek
gáét. —
lönösen
y kiváló
r állam-
ntettes-
emzettel
sék.

r. 1.

us 8.

s vidéki
re méltó
agedélyt
szerve-

zésére és felállítására. Hogy miben áll ez intézmény fon-
tossága, legyen szabad egy pár példával illusztrálnunk.
Akár vidéki, akár külföldi látogató rándul a fővárosba a
kiállítás megtekintése végett, az kiváltképp ha most van
először Budapesten, bizonyára programjába veszi a fő-
város nevezetességeinek, muzeumainak, színházainak s ki-
ránduló helyeinek megtekintését is, sőt számosan még
hivatalos ügyeket is ohajtanak ez alkalommal elintézni.

S mily kevés lehet azok száma, kik a fővárosban
ha jártak is már itt egyszer-másodszor, tekintve annak gyors
terjeszkedését és változását, minden akadály és késedelem
nélkül el tudnának igazodni, vagy a legjobb esetben csak
idővesztéssel s tetemes költséggel tehetnek ezt. Vagy
például mily nehezebb esnék a kiállítási terület bekalando-
zásában meglehetősen elfáradt idegnek, ha egy színházi,
mulatóhelyi, vagy mondjuk fürdőjegyért a kiállítás területé-
ről be kellene fáradnia a fővárosba s onnan ismét vissza
a kiállításba, mely esetben a belépti díjat is kétszer kel-
lene fizetnie. Ime, mindezeket megteszi, illetve rendel-
kezésre bocsátja a kiállítási tudakozó és bizományi intézet,
mely mindjárt a főbejáratnál balra esinos kis pavillonban
nyert elhelyezést, úgy hogy a kiállítási területen belül a
legnagyobb nyugodtsággal és pontossággal elvégezhetjük
napj teendőinket minden fáradság és tetemesebb kiadás
nélkül.

A hivatalos felügyelet és ellenőrzés alatt álló intéz-
mény szervezeteiből közülük a következő általánosabb ér-
dekei részletek:

1. Minden kiállító közölheti az irodával a helyet,
napot és órát, melyben vele személyesen érintkezni és
beszélni lehet és viszont ugyanezt mindenki megtudhatja
az intézetnél. 2. Mindenki a kiállított tárgyak kiállítási
helyét, számozását és esetleg a kiállító nevét is megtud-
hatja az intézetnél. 3. Minden nem kiállító közölheti az
intézetnél a helyet és időt, melyben vele személyesen érint-
kezni és beszélni lehet és viszont mindenki megtudhatja
azt az intézetnél. 4. Minden látogató intézkedéseket tehet
az iránt, hogy valakivel az általa megjelölendő helyen ta-
nászkodjék. 5. Felvilágosítások adatként a városban levő
hivatalok, hivatalnokok és hivatalos órák, esetleg társasá-
gok, czégek és közhelyekről. 6. Minden kiállítási látogató
felvilágosítást nyerhet a Budapesten az utolsó 24 órában
megérkezett idegenek neve és itteni lakásáról.

Ezen kívül az iroda e czélra külön alkalmazott kül-
dönceit által egy a kiállításon, mint azon kívül üzeneteket
és küldeményeket továbbít; vezetéket és tolmácsokat tart,
kik egy a kiállításon, mint a városban, sőt esetleg vidékre
is rendelkezésre állanak; közvetíti a vasuti és hajójegyek
eladását, esetleg kicserélését, lovasuti jegyek, az összes fő-
városi színházak és mulatóhelyek belépti jegyeinek, vala-
mint fürdőjegyek eladását; elárulja a muzeumok, képtárak,
múzeumok, valamint a kiállítás katalógusait, és kalauzait,
színlapokat, programokat, a közlekedési vállalatok hiva-
talos menetrend könyveit stb. Öreg vagy beteges egyének
számára tolmácsokat s szolgákat bocsát rendelkezésre; végül
az iroda, valamint városi fiókja is telefonösszeköttetéssel
van ellátva, melyeket a közönség csekély díjért használhat.

Ha a fővárosba felránduló mindeme szolgálatokat most
a fővárosba bent akarná ellátni, bizony nem mondunk sokat,
de tömött tárczája 2—3 nap alatt ostyavékonyaságúvá la-
pulna, míg a tudakozó iroda díjtételei olyanok, hogy mind-
eme szolgálatok aránylag csekély összegre rugnak, sőt egy
állandó vezető sem kerül többre egy egész álló napra 3
frtnál.

Mindeme szolgálatoknak a legnagyobb látogatottsági
helyen az orsz. kiállításban való összpontosítása egy cél-
szerűségi, mint kényelmi szempontból felette szerencsés
gondolat volt, de kétszeresen fontosnak kell elismernünk
a színházi jegyeknek az iroda általi elárulását. El voltunk
ugyanis készülve, hogy a kiállítás alatt a hordárok a szin-
házi jegyekkel való üzérkedést még nagyobb mértékben
fogják üzni, mint azelőtt. S örömmel konstatálhatjuk, hogy
a t. vidéki közönség ettől most meg van mentve, mert a
tudakozó irodában bármely napon a rendes s más napra
az elővételi díjak lefizetése mellett mindenki bármelyik fő-
városi színház tetszészerinti helyére válthat jegyét.

Az iroda működése ez irányban eddigelé oly sike-
resnek bizonyult, hogy kívánatosnak mutatkozik, miszerint
a színházi jegyek illetően elárulása a kiállítás után is
fenntartassék, miáltal a színházi jegyekkel való üzérkedés-
nek egyszersmindenkorra eleje vétetnék s remélhető is,
hogy a fővárosi színházak egy a maguk, mint a nagy
közönség érdekében az összeköttetést az irodával a kiállítás
után is állandóan fenn fogják tartani. **Vezető.**

CSARNOK.

Szemelvények

Dr. Smollett „Humphry Clinker“ cz. regényéből.

— Angolból Dr. M. —

(Folytatás)

Mihelyt Frogmore bírót elvezették, a báró hangos
hahotába tört ki s így tett a társaság legnagyobb része
is, de a jószívű bárónét alig tudók visszatartani, hogy
utánna ne menjen s észretérítse a beteget. elárulva, hogy
míg aludt, a sebész megszükitette mellényét, s hogy has-

csikarásait az éjjel bevett dárdanybor okozza, melyet szél-
viz gyanánt itattak meg vele. A derék nő attól tartott,
hogy a bíró félelmében szörnyet hal, de a báró váltig azt
hajtotta, hogy nem mai csirke az, hanem egy szívós életű
vén huuczet, ki még elél addig, hogy minden ismerőse
életét megkeserítse. — Tudakozásunkra megtudók, hogy
jellemé szánakozásra, vagy valami nagy tiszteletre nem
érdemesíti, ezért szabad folyást engedünk a háziur kedv-
toléseinek. Előkerítették egy vén asszonyt, a báró egykori
dajkáját, hogy szakszerű kötelességét teljesítse, s ezen fe-
lül hánytatót is kapott a beteg. Eljött a pap, könyörgött s
elkezdte puhatalni hívének lelkiismereti ügyeit, mikor a
szerek elkezdtek operálni annyira, hogy a papnak be kel-
lett fognia orrát, míg szájan a vigasztalás igei áradoztak.
A báró, a sebész s csekélységem is így kellett hogy te-
gyen, mivel ép e pillanatba lépve a szobába, Frogmore-t
nagy erőlködések közt találtuk. A rövid szünetek alatt
irgalomért könyörgött, bűnbánó vallomásokot tett s fag-
gatta a papot, hogy mi a véleménye felőle? Mire a pap
komoly ünnepélyes dupnoggással válaszolt, mi még
neveltségesebb tette a jelenetet. A hánytató elvégezvén
a maga dolgát, a sebész ágyba fektette a beteget, meg-
szemlélte a megszemlélendőket, megtapogatta ütérét s úgy
nyilatkozott, hogy a mérlegnek jó nagy részétől megsza-
badult s most már reményt köt megmaradásához. A be-
teg könnyes szemekkel fogadta e biztatást s fogadkozott,
hogyha feltalál gyógyulni, orrossa nagy ügyességének s
gyöngéd gondozásának fogja köszönni az életét; erre nagy
meghatottsággal szorongatta az orvos kezét, mi pedig tá-
vozáink, hogy pihenessen.

Marasztottak ebédre, hogy feltámpáskodásának szem-
tanui legyünk, de nagybátyám akarata szerint indulunk
kellett délelőtt, hogy a szomszéd városba még napvilág
megérkezzünk. Addig a házi urnó a kertbe vezetett az
ujjonnan készült halastó megtekintésére, melyben nagy-
bátyám azt a hibát találta, hogy igen közel van a tár-
salgó teremhez, hol jelenleg a háziur karos székében szun-
dikált ma reggeli esintevése után. Flanelbe göngyöltetett
lábakkal így feküdt hosszan elnyújtozkodva, mikor az ajtó
nagy csattanással feltart s Lismahago hadnagy, képéből
kikelve, „Veszett kutya! veszett kutya!“ ordítással a szo-
bába roantott s az ablakszárnyakat felszakítva, a kerbe ug-
rott. Tamás báró e borzadalmas sikoltásra felriadt álma-
ból s ellelejtve köszvényét, ösztönszerűleg követte a had-
nagy példáját. Ellőtt nyilként suhant ki az ablakon s meg-
sem állott, míg övig merülve a tő középeig nem ért, nem
érve rá a fontolgatásra. — Ekkor a hadnagy elkezdett
kiabálni: „Uram irgalmazz! Az istenért, ügyeljenek az
uraságra! Az isten szerelméért nézze meg, hová lép jó
emberem! Hozzanak meleg lepedőket, takarják be hitvány
testét! Melegítsenek ágat szegénynek a zöld szobában!“

Bullfordné ő nagysága ezt látva, majdnem kővé me-
redt s a társaság többi tagjai is csendes álmélkodással
szemléltek a történendőket, míg a cselédek urok segítsé-
gére siettek, ki meg se mukkant mialatt a társalgóba
vissza szállították. Rögtön száraz ruhába öltöztették, gyap-
jutakörökbe göngyölték, szíverősítőit itattak vele s vissza-
fektették pamlagára, mialatt egyik szolgáló alszárait me-
lengette. E műtét ügylétszik működésbe hozta érzeit s
meghozta jókedvét. Mivel mind utánna tödultunk volt a
szobába, mókás arezkifejezéssel vizsgált mindnyájunkat
rendre, de kiválólag Lismahagora szegze tekintetét, ki
burnottal kínálta meg, s miután azt szótlannal elfogadta,
így szólt:

— Méltóságos báró! Nagyon le vagyok kötelezve az
irántam tanusított sok szívesességért, s azon voltam, hogy
a mosdó olyan legyen, mint a törülköző.

— Ide a kezét, barátom, — szól a báró — beval-
lom, hogy ön kifizetett apró pénzzel s valamiskével még
többet is adott, de itt a társaság előtt ígérem, hogy nem
maradok adósa.

Erre elkezdett jóízűen nevetni, mintha még kedve
telnék az ő róvására esett visszatörülésben, de a báróné
nagyon komoly volt s valószínűleg úgy találta, hogy a
hadnagy igen messze ment a boszuban, tekintve férje
gyöngélkedő egészségét. De a példabeszéd szerint: „A
ki szelet vet, vihart arat.“

Láttam egyszer egy szelid medvét, mely igen mu-
latságos volt, ha csinyján bántak vele, de dühös vadállattá
vált, mihelyt a közönség mulattatására kineztek. A mi
Lismahagot illeti, ugylétszik, a kis ijedséget s a hideg
fürdőt igen üdvönsnek tartotta betege egészségére nézve,
de az orvos tartott némileg tőle, hogy a köszvény ily vá-
ratlan ártalom folytán visszaverődik a tagokból s neme-
sebb részekre veszi magát. — Sajnálám, ha e jóslat
betelnék jovialis házigazdánkban, ki midőn elbucszott
Tabitha nénémről, azon reményét fejezte ki, hogy a meny-
asszonyi emlékek kiosztásánál csak nem fog megfélekezni
rőla, mikor ő annyira rajta volt, hogy a hadnagy fényes
tehetségét s bátorságát próbára tegye.

Mindent összevéve, nagyon tartok tőle, hogy a báró
kedvteléseinek nagybátyám adja meg az árát mivel gyen-
gélkedő egészsége éjjeli riadalmakkal dacolni nem ké-
pes. Egész nap ásitott, borzongott s vacsora nélkül fe-
küdt le; ezért azt hiszem holnap pihenőt tartunk mivel
jó szállást kaptunk. (Folyt. köv.)

VEGYES HIREK.

— Az erdély közművelődési egyesület, az ügy or-
szágos fontosságának megfelelőleg nagy ünnepélyességgel
fogja megtartani alakuló közgyűlését augusztus hó 30 és
31-én. A rendezőség erélyesen végzi az előmunkálatokat.
A közgyűlést a színházban díszelőadás előzi meg, mely-
hez a prologot Jókai írja. A vidékről érkező tagtársak
Kolozsvár vendégszerető polgárainál lesznek elszállásolva.
A város díszesen ki lesz világítva. Ezek külsőségek ugyan,
de szükségesek arra, hogy a lelkesedés heve a kétkedő-
ket s közönyöket is magával ragadja s a nemzetvédő mun-
kának buzgó harezosaivá avassa. Népműkultúra örökösök
felettünk, hogy a nagy mű tovább fejlesztését közös aka-
rattal a legalkalmasabb férfiak kezébe tegyük le.

— Málnási Károly megyei alszámvevő barátunkat
mélyen lesújtó családi veszteség érte. Ugyanis kedves ifju
neje Fogaras Blanka rövid szenvedés után folyó
hó 15-én elhunyt. Nagy-Enyed közönségére ezen halál-
eset hire leverőleg hatott. Az élte legszebb korában hir-
telen elhunyt, széles körben ismert és kedvelt ifju nő rava-
talát ismerősei, barátai közül igen sokan látogatták. A
koporsót szebbnél-szebb koszorúk ékesítették, melyeket a
mélyen lesújtott férj, a gyászoló család tagjai és az el-
hunytak barátai helyeztek arra. A temetés 16-án d. u.
4 és 5 óra között ment véghez nagy és díszes közönség
részvételével. Gyászimát Szilágyi Farkas lelkész mon-
dott. Közreműködött a „nagyenyedi dalkör“ és a tűzoltó
zenekar is. A mélyen lesújtott férj, ugyszintén a gyászoló
család ezen méltán elszomorító haláleset alkalmából fogad-
ják a legészintébb részvételünk kifejezését.

— Hirdetmény. A nagyenyedi m. kir. postahiva-
tal főnöke által a következő hirdetmény közlésére kéri-
tünk fel: A nagyméltóságú közmunka- és közlekedési
miniszteriumnak mult hó 11-én 42683. sz. a kelt ma-
gas rendelete, és a m. kir. postaigazgatóságnak folyó hó
11-én 3220. számú intézkedése folytán a postai szolgálat
vásárnapokon következőleg módosítatik: délelőtt 8 órától
11-ig, délután 3-tól 4-ig. A délelőtti időszakban a keze-
lés minden ága ellátatik, míg délután a szolgálat csakis
a) az egyszerű és ajánlott levelek fölvetelére és kiadására,
b) a távirati utalványok kifizetésére, az express és gyors
romlásnak kitett szállítmányok kiadására szorítkozik. A
levél-szekrényekbe elhelyezett levelek továbbított fognak.
Míról a t. közönség mihez tartás végett ezenel értesítetik.
Nagy-Enyed, 1885. július 12. M. kir. postahivatal.

— Az aratás vége felé közeledik s az eredménnyel
a gazdák épen nem lehetnek megelégedve, a mennyiben
kat. holdanként 5—6 kis kalangya a mivelési költséget sem
téríti meg. Tapasztalt gazdák 3 szemre becsülik a termést
a mi a Humboldt-tól Magyarországra nézve felállított 16-17
szem átlag megett ugyan messze elmarad.

— Virágos gyümölcsös. Lapunk egyik barátja
kuriumként egy almagyalat mutatott be szerkesztőségünk-
nek, melyen szépen kifejtett almák mellett szép virágok
nagy számmal láthatók egymás mellett egy képen, egye-
sítve az idej tenyészet ide színompáját s végszakaszát az
érettséget. Kétségkívül mostani tropikus időjárásunk kény-
szeríti a jövő évi termő rügyeket ily szokatlan korai virág-
zásra.

— Tettes elfogatása. A lapunk közelebbi számá-
ban említett vasuti merénylet rendezői remélhetőleg nem
maradnak titokban. Szász József járási szolgabíró a merény-
let után nyomban elfogadta s a járásbíróhoz kísértetett
egy mihálfalvi suhancot, kire nagyon terhelő körülmé-
nyek bizonyultak.

— Vérhas. A szomszéd Déce községben vérhas
uralkodik a gyermekek közt s néhány már áldozatul is
esett. A nagy forróság rendszeren csökkentia emésztést, s
ilyenkor a gyermekek nehezen emészthető durvább étele-
ket, sok félig érett gyümölcsöt kapnak, vagy léghuzam-
ban állva meghűtik magukat, könnyen kifejlik bélhurut,
vagy a vérhas. Ezért az anyák a kisebb gyermekek táp-
lálékára s a mértékletes életmódra nagy gondot fordítsanak.

— Öngyilkosság. Szakács László kocsis e hó 13-án
ünneplő ruhájába öltözve oly annyira alatt álló szegre kö-
tötte fel magát, hogy lábujjhegyeivel a földet érte. Az oda-
hívott orvosok felélesztési kísérletei eredményre nem ve-
zettek. A tett oka alkalmasint szerelmi perpatvar.

— Szerk. izenet. Cs. Ö. urnak B. Boesárd. Az
ügy elintéztét nyert. Szíves ígérete beváltását örömmel
elvárjuk.

KÖZGAZDASÁG.

Miként nevelhetnénk megbízható szorgal-
mas munkásosztályt.

(Folytatás.)

Vegyük fontolóra s vizsgáljuk meg milyen mostani
népünk?

Országszerte panasznak, hogy nem lehet eselédet
kapni s a mit kap is a gazda, azt kevés kivétellel a nép
sepredéke, részeges, lusta, tolvaj, marhával rozsló bano,
s olyan, ki a szolgálatot csak végső szükségben fogadja
mentő eszköznek, mikor már elfogyott az élelme. S mihelyt
már napszámmassággal élelmez s pénzhez lehet jutni, tö-
megesen elszöknek s a mi megmarad s helyt áll, az is nem

olyan, ki a gazda előmenetelére teljes odaadással munkáljon s a ki felfogni képes, hogy a gazda érdeke az ő érdeke is, hogy ha a gazda jövedelme szaporodik, a gazda a cseléd fizetését is szaporíthatja, s hogy mennyi küzködésbe kerül a gazdának, hogy a cseléd fizetését rendszeresen kiszerezhesse.

Panaszolni, hogy nem lehet napszámot kapni, hogy a napszám drága s a mi van is olyan, kit folytonosan unszolni kell a munkára s még a gazda többszöri megszólítására sem átálja resteskedni. Sőt olyan munkás népünk van, kit hiába igyekszik tanítani, utasítani a gazda holmi újabb czélszerűbb kézfogásokra, mind eredménytelenül; tehát a megtett munkát sem tudja helyesen, czélszerűen a gazda izlése szerint haszonnal megtenni, hogy példát hozzak fel: Maros mentén ritka azon község, hol ne lennének szőlőhegyek századok óta és ritka község dicsekedhetik azzal, hogy jó szőlőmunkásai vannak, hogy szőlői jól, czélszerűen a mai kor igényei szerint vannak mivelve, — ha csak idegen vinczellérekkel dolgoztat, — pedig a jól mivelte szőlő jó jövedelmi forrás. Hol a gazda a jó munkára utasítja a napszámot s utána nézeget, oda többet nem megy dolgozni, mert van elég olyan gazda, ki nem sokat néz a munka után.

Annai családsággal s rosasággal van teli napszám és cseléd, hogy egy emberöltőn át tanulmányozva sem lehet azt mind kiismerni. S miután magyar gazda birtokosaink folyton ily szívtelen, roszakaratu, rokonczátlan, miveletlen, a nép salakjából került néppel kell hogy minden nap érintkezzenek, van-e hazánk adófizető és a haza oltárára legtöbb áldozatot hozó egyetlen osztálya, melynek annyi gyötrellemmel, keserűséggel, félszel, boszúsággal, guzslódással s szükségkel kell tölteni életének minden percét, mint az erdőlyrészi magyar középbirtokos gazdaosztálynak?

S mi okozza mindezt? Az, hogy még mindig vonatkozunk közös nyolcországunk eltávolítása végett társulni még mielőtt a lángok fejünk felett összecsapnának.

De nem kellene a végveszélyt bevárni, hanem azután kellene néznünk, hogy valahára panaszainkra ne legyen alkalmunk s hogy mostani állapotunkból magunkat kiragadjuk. Hiszen miénk a földbirtok nagyobb része, mi kell hogy abból magunknak a legnagyobb jövedelmet biztosítsuk.

Mi adunk kenyeret, élelmet, létet azon népnek, mely lépten-nyomon panaszra ad alkalmat s folyton arra törekszik, hogy a magyar birtokost kisebbségben lássa, sok jótettéért, gédelgetéséért hálátlansággal fizessen.

Mi kell hogy magunkat függetlenítsük, nem pedig mi függjünk a cseléd s napszámok jóakaratótól.

Mi adjuk kukoricánkat, szónánkat, hogy magát élmezse s marháját felnevelje — bárha nem ingyen, hiszen részben munkája fáradságáért kapja, de nagyrész aján-dékban is megy — s mi viszonzást kapunk tőle? azt, hogy ha talán házilag kezelt szénánk a földön rendekben hever. levett kalappal sem tudunk napszámhoz jutni. Minek is? hiszen ha az eső ott áztatja szénánkat, máskor könyvtelenek vagyunk neki adni felibe. S ily körülmények között a napszámok osztály lételet, nemzetiségét biztosítani tudja a mi róvásunkra s kiszámíthatlan kárunkra.

Próbáljuk meg tehát t. gazda birtokos közönség, első sorban egy erőteljes, munkás, szorgalmas népet alakítani azon népből, mely most is miveli földünket, mert ez a minket legközelebb érdeklő, a mi minden nap felmerülő szükségünk.

Lássuk először mi kárunk van abban, hogy törökbuza-földjeinket részbe kapálattjuk, t. i. felibe, ötödibe, harmadába?

A két első miveltést nem is részletezem, hisz annak káros voltáról minden gazda meg van győződve. Lássuk a harmadába miveltést:

Egy hold középminőségű föld megszántva s bevetve kerül a legnehezebb körülményeket véve 1-ső kapálásra 10 napszamba, 2-ik kapálásra 10 napszamba, kóré, kender-vágás, szedés st. 8 napszamba, tehát összesen 28 napszamba. Végül az átlagos árt 40 krt a maga ételén, így megér egy hold törökbuza szánt napszám 11 forint 20 krt. Megterem rajta 2 szekér törökbuza a 30 véka szem, ez tesz 60 vékát, tehát a részes kap 20 véka szemet a 80 kr középár mellett 16 frtot, s így a részes mivelőnek 4 frt 80 kr haszna van kender, paszuly és disznódyne részen kívül oly helyeken, a hol ezt is termesztene. Oly évben, mikor könnyen mivelődik a föld elég 1-ső kapálásra hat napszám, 2-ik kapálásra 6 napszám, szedésre stb. 6 napszám, tehát összesen 18 napszám a 40 kr 7 frt 20 krt, szemben a nyert résszel 16 frt = 8 frt 80 kr tiszta haszon. És mily arány van ott, hol egy hold jó minőségű föld megad 3 szekér törökbuza, tehát 90 véka szemet, melyből a részes 30 véka szemet nyer. De ne számítsuk magasan, csak 5 frt-ban állapítsuk meg egy hold harmadába mivelt törökbuza réánk eső kárát: így egy középbirtokos, ki mintegy 50 hold törökbuza harmadába miveltet, évenként 250 frt kárt szenved, és mi lehet az arány ott, hol százakra menő törökbuza-földet harmadába miveltetnek?

(Folytatása köv.)

— **Piaci árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1885. július hó 2-ről. Egy hectoliter tisztabuza 6 frt 25 kr, rozs 4 frt 50 kr, elegy buza 5 frt 50 kr, törökbuza 4 frt 25 kr, zab 2 frt 50 kr. Egy kiló marhahús 36 kr, sertésbuz 40 kr, borjúhús 36 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 192—1885.

tkvi

Árverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtó 111 frt 51 kr tőke, ennek 6% kamata 9 frt 5 kr költség követelesének kielégítése végett végrehajtást szenvedő nagyenyedi Bucsereán Junonak a nagyenyedi 43. számú telekjegyzékben A+ 1—5, 8—15, 17—20 rendszám alatt felvett fekvői és a nagyenyedi 366. sz. tjkben A+ 612/1, és 612/2, hr. sz. alatt Bucsereanu Vasília a Menezi neven foglalt fekvőségei 551 forint megállapított kikiáltási árban Nagyenyed község előjárásági helyiségében 1885. évi július hó 23-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jegerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Nagyenyed község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. márcz. 14.

Sz. 198—1885.

tkvi

Árverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtó 63 frt 82 kr tőke, ennek 6% kamata 8 frt 65 kr költség követelesének kielégítése végett végrehajtást szenvedő alsóorbói kiskoru Tatár Sofronnak az alsóorbói 215 számú telekkönyvben A+ 1—9 rendszám alatt foglalt fekvőből 1/2 jutalekérése 143 forint és az alsóorbói 13. sz. tjkben A+ 1 rsz. a. Tatár Jakab és kiskoru Tatár Sofronnak neven felvett fekvő, az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. alapján egészen 180 frt megállapított kikiáltási árban Alsó-Orbó község előjárásági helyiségében 1885. évi július hó 24-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jegerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Alsó-Orbó község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. márcz. hó 17.

Sz. 197—1885.

tkvi

Árverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtó 113 forint 50 krajczár tőke, ennek 6% kamata költség követelesének kielégítése végett végrehajtást szenvedő csákyai Nikoje Jun a Gavrilának a csákyai 5 számú tjkben A+ 1—19. rsz. a. foglalt fekvőségei 614 frt megállapított kikiáltási árban Csáky község előjárásági helyiségében 1885. évi július hó 12-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jegerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Csáky község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. márcz. 14-én.

Sz. 2866—1885.

tkvi

Árverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy Alsó-Pelérmege árvaapénztára végrehajtó 100 frt tőke, ennek 1883. évi augusztus 7-ől járó 8% kamataiból álló növeléseket kielégítése végett végrehajtást szenvedő Florea György és Florea Iliának a diódi I. rész 227. sz. tjkben A+ 3, 4, 7, 11, 13, 15. rsz. alatt és az 504. sz. tjkben A+ 1—6. rendszám alatt foglalt fekvőségei 301 frt megállapított kikiáltási árban Diód község előjárásági helyiségében 1885. évi július 28-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jegerőre jutása után két egyenlő részben 30, illetőleg 60 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Diód község előjárásági helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. ápril. 27-én.

Egy igen jó karban levő
piáninó
eladó Tóth Lajosnál Tövisen.

Tövis-utczában a 800. számú ház, két sor épülettel, örök áron eladó.

Ny. Wokál János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.

Árverezési hirdetemény.

A Bethlen-főiskola tulajdonát képező s a collegium szomszedságában előnyösen fekvő „Sisak” nevű vendéglő, valamint a Várszegutca külső sarkán levő fogadó július hó 26-án gazdasági irodában tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek 1885. szeptember hó 29-étől kezdődőleg 3, esetleg 6 évre haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár az 1-re 505 frt, utóbbira 120 frt lesz. Árverezni szándékozők kötelesek lesznek a kikiáltási árnak megfelelő 10 frtnyi összegét bánatpénzül letenni. A haszonbéri feltételek az igazgatóság irodában a hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Nagy-Enyeden, 1885. évi június hó 30-án.

Az igazgatóság.

ELADÓ
5 drb jó tejelő bivaly
Háportonban
Gróf Busseul Henriknél.

Andel J. féle

uj felfedezett

tengertuli por

pusztit

poloskát, bolhát, sváhot, molyt, orszobogárt, legyet, hangyát, pincebogárt, madármolyt, egyáltalában mindennemű rovar, — majdnem természetfölötti gyorsasággal és biztonsággal, — oly formán, hogy a létező rovaroköltésből még csak nyoma sem marad annak. Valódi minőségben és olcsó áron kapható:

Prága

Adel J. féle gyógyfűkereskedésében

„a fekete kutyához” Huss utca 13.

Nagy-Enyeden ifj. WINKLER JÁNOS ur vegyeskereskedésében.

Mi alólírottak

Andel J. féle tengertuli port

behintőgéppel együtt

ANDEL J. gyarmatáru kereskedéséből
Prága (Dominikaner-utca)

hoztattk, és miután ezen aranyos por használatá által egy igen gyötrelmes rovaroköltéstől megmenekültünk, nem mulaszthatjuk el mindenkinek ezen biztos irtószert az összes rovaroknak gyökeres kiirtására kiválóan ajánlani.

A por tetteg egy igazi különlegesség, mindenkinek csodálnia kell azon roppant erőt és pusztító hatást, melyet a rovarokra gyakorol.

A behintőgép szintén igen czélszerű találmány, mely szolgáltatást igen pompásan megteszi. Nauhaus, 1874. július 26-án.

A. Kopidlansky, pékmester; A. Lorenz, pékmester; K. Prokes, pékmester; E. Kaufried, gyártulajdonos.

Kapható a gyógyfűkereskedésben

a „fekete kutyához”
Huss (Dominikaner) utca, Prága
és mindenütt, hol e hirdetés találkozik.

Szerkesztői ír Nagy-Enyeden A KIADÓHIVATALA hová lap szellemi részét közlemények küld Kiadóhivatal Wokál János könyvtára hová az előfizetések és h bérmentesen küld Kéziratok nem adatn

Bővitsük ki p kézimun

A gyakorlati t A polgári leányisk és ennelfogva műkö teszi. Azon körümlába csak azon n polgári iskola négy ösztönzi azon szül czéljával a kézimun zését tűzték ki, h egy-két osztály bev ha belátták azt, h zése után oly iske leányaik szakképe hérnemű varrásba szítésében, esetleg sában rövid idő a séget nyerhetnek: kel az iskolát vég nyeiben részesülje még azon szülőke nek és iskolánkn az felkeresni leán hogy e szakiskola tességes megélhet kiket körülményei Így aztán a polgá velés oktatási mű — hathatosan be osztály minden r nem bíró középo rébe, minelfogva tudniillik az iskol velési intézetévé nek, vallásosságn kedésének lesz fo a legnagyobb aka utjában áll, megs

TA

Nem

Nem az

A mely

S a mag

Kötözni

Nem az

Mely a

S megs

Öröme

Oh, azt

Nem tar

Az igaz

Lent a

Oh, az

A legfá

Mely m

S mint

Kettő

Furesa ezim pen olyan furesa a Tehetném ugyan a